

Móricz Pál:
AZ ÓVÓKISASSZONYOKRÓL
(És a Pósa Lajos költészete)

A Pósa bácsi szárnyairól akarok beszélni. Azokról a tündéri zengő szárnyakról beszélek, melyek a költő édes, almavirágként illatos, hazafias magyar verseit röpítik szerte az országban... Pósa bácsi nevezte az ő tündérszárnyainak az óvókisasszonyokat. Mert a dalokat, a verseket, miket ő a pesti szerkesztőszobában megalkot magyar földünk dicső szépségéről, áldott jóságáról, a haza és fajszeretetéről, szabadságvitézünk megbecsüléséről, ezek a névtelen kisasszonyok azok, kik a szép érzéseket, a nemzeti érzéseket évek türelmes munkájával beedzik, hogy úgy mondjam kitörölhetetlenül beégetik a kisdedek lelkébe, miképp hajdan a zománcozás nagy mesterei a nemes acélba a gyémánttal felérő becses zománcdíszeket.

Ezek a névtelen kisasszonyok, ezek a lelkes honleányok húsvét szent napjára összesereglettek a mi büszke Szegedünkbe, mely a büszke palást alatt oly sok ficamot takar. Úgy lehet egyet-mást tapasztaltak is belőle a kedves vendégeink, a magyar ház eresztje alá pihenni megtért fecskesereg; de úgy lehet: a büszke palást nem libbent fel előttük. Ez jobb reánk. Csak vigyenek, vigyenek mentől több szép, nemes és magasztos emléket tőlünk, az alföld fővárosából kis falvaikba, hol ihletésüknek, nemes törekvésüknek annyi prózai gond gördül eléje, mint a földi göröngyök a hajdankor mezítlábos apostolainak.

*

Ezek a fiatal lányok itt, száz és száz fiatal, lelkes, nemes szívű, művelt magyar lány, valóban a mi fajunk, a mi nemzeti nyelvünk és hagyományaink legellenállhatatlanabb apostolai. Édes ajakkal, mézes szavakkal, a mesék káprázatos csigaházába befoglalva, réti virágok kelyhébe, ártatlan versikék, nyájas dalok melódiájába rejtve észrevétlenül nemzedékek életére kihatólag terjesztik, erősítik, növelik a nemzetet s hazát fönttartó erős magyar érzéseket, melyek nélkül pusztulna magyarságunk s még inkább igába dőlne, mint a mai felnőttek közömbös, sivár kapzsi lelkű nemzedéke, akik papírpalotákat építenek, mint a szálló füst.

Ezek a bájos fiatal lányok, ezek a művelt, érző lelkű magyar lányok, a kis óvókisasszonykák midőn a játszó gyerekhez a homokba lehajolva, szerelmes szép szókkal oktatják azokat, oly hazafias nagy munkát végeznek, melynek gyümölcsfejlesztő virágai csak később bimbóznak ki. Az ifjú Magyarország alapvető munkásai ők. Viharral dacoló magyar tölgyfák, áldást és édesen éltető mézet nyújtó nemes gyümölcsfák magvait ők ültetgetik, ők ápolgatják a fiatal szívekbe, hogy midőn e közömbös, e léha, lelkében, erejében mételyezett, nemzetietlen nemzedék kihalt, a magyar földet, a magyarságot ismét oly erős gárda oltalmazza, minő gárda oltalmazta 950 esztendeig; mikor osztán kozmopolita érzések, betegségek támadtak filloxera módjára a honi, nemzeti virágokon, tölgyfákon.

Ezeket a gyöngéd, hazafias érzületű nőket tekintse tehát úgy, tisztelje tehát úgy minden becsületes, igaz magyar ember, mint jobb idők, hazafiasabb idők alaprakó munkásait, a soha nem csüggedő apostolokat, kik a szívükre dobott tüskét szívükből kitépik, kicsinylést, gúnyt megvetve, fájdalomkat elfojtva, emelt fővel, ihletett lélekkel, zengő szavakkal haladnak előre a rögös útjokon. Ámde munkájuk nem meddő! Kikél a mag, mit mint hazafias magvetők vetegetnek, íme mögöttük már látok virágokat fakasztó nemes gyümölcs csemetéket és egyenes törzsű kistölgyeket is néhány csoportban, melyek határozottan, tudatosan és bátran tolják lombjukat a mérges szelek elé. Nem engedik tovább. Lekötik hervasztó erejét. Aközben már a bokrokon túl fakadnak, fakadnak mind nagyobb erővel, mind nagyobb tért beborítva a plánták és növekedik a magyar erdő, gyümölcsfák s tölgyek együtt. Árnyékukban ha majd felserdül, erejének biztos tudatában megpihen az ifjú Magyarország, áldani fogja a ti neveteket, a ti munkátokat a Pósa Lajos nevével együtt.

*

Ez a Pósa Lajos is micsoda dicső magyar ember és micsoda magyar költő. Mikor belátta, hogy a nagyok már nyakig süllyedtek a sodomai bűnökbe, a nemzetirtó közönybe és tobzódásokba, ekkor erős, kemény szavát lágyan zsongó mesemondásra változtatta át, azokhoz fordult, kiknek szívéen, kiknek lelkén még nem vett erőt a romlás, a romlottság, eképe lett ő a magyar nemzet gyermek-költője. Mert ha az öregek elpusztultak, mint az aranyborjút imádó zsidók a Jehova kezének a súlya alatt a pusztában, a negyvenévi vándorlás keserve, küzdelme, fehércsontokkal jelzett még sem a végső romlást jelzik. Mert a fiatal nép, mely itt nevelődött, képes volt az ígélet földet meghódítani. Eképe képesek lesznek, eképe erősek lesznek majd azok a mi fiataljaink is, azok a ma még gügyögő ajkú gyerekek is édes magyar hazánkat további ezer évekig fenntartani, akikhez most az a lelkes szívű, az a láng magyar lelkű Pósa Lajos hazafiasabbnál-hazafiasabb, szebbnél-szebb, erős magyar, édes magyar dalait írja. Amely dalokkal osztán ti vontok mesteri zománcot, rozsdának ellent álló acél erőt a magyar földön született, növekedő gyermekek lelkére, szívére, ti egyszerű lányok, ti óvókisasszonyok, első magvetői a magyar haza szeretetének. Ám nem marad el az áldás! Az aranyborjúkat, a talmi nagyokat rég porba döntötték, rég elfeledték e magyar földön, de a ti neveteket, a ti munkátokat Pósa Lajos költőnk, egyszeri kis óvókisasszonyok áldani, emlegetni fogja az erős, az ifjú magyar nemzedék. Ne csüggedjete! A ti hivatásotoknál nincs nemesebb hivatás. Csak daloljatek, csak meséljetek, csak játszatek a gyermekekkel, kedves testvéreink. Magyar földünket, magyar fajunkat, magyar hazánkat ne engedjete veszni, ne engedjete pusztulni. Ami idegen, annak innét pusztulni kell! Nő már az erdő. Nőnek a gyerekek. Pósa Lajos, csak zúgasd a tárogatót! Óvókisasszonyok, csak daloljatek, csak meséljetek. Mi magyar hazánkat nem féltém már én. A tavaszi szél túl a folyóntúlról, messze magyar mezőkről almavirágok mézes illatát csapja felém. Ezeknek a virágoknak meg lesz a gyümölcsük. Ezek a virágok nem hullnak a sárba. A Pósa Lajos magyar virágköltészete sok százezer magyar gyermek lelkét termékenyíti meg a haza, a faj, a föld édes, erős szeretetével. Óvókisasszonyok, csak meséljetek, csak hirdesséte a Pósa verseit. A szikra lángra lobban és beragyogja az egész magyar hazát ez a szentséges, bánat-fellegetek elúzó égi tűz.

In: *Szegedi Napló*, 1900. április 17.